

DECIZIA nr. 416 din 19 iunie 2018

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea [Legii nr. 3/2000](#) privind organizarea și desfășurarea referendumului

EMITENT • **CURTEA CONSTITUȚIONALĂ**

Publicat în [MONITORUL OFICIAL nr. 551 din 2 iulie 2018](#)

Data intrării în vigoare 02-07-2018

Valer Dorneanu	- președinte
Marian Enache	- judecător
Petre Lăzăroiu	- judecător
Mircea Ștefan Minea	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Livia Doina Stanciu	- judecător
Simona-Maya Teodoroiu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Valentina Bărbățeanu	- magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea [Legii nr. 3/2000](#) privind organizarea și desfășurarea referendumului, obiecție formulată de Președintele României.
2. Obiecția de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 3.801 din 18 mai 2018 și constituie obiectul Dosarului nr. 762A/2018.
3. În motivarea obiecției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține că, deși a mai fost supusă controlului de constituționalitate, la sesizarea parlamentarilor, Legea pentru modificarea și completarea [Legii nr. 3/2000](#) privind organizarea și desfășurarea referendumului cuprinde, în continuare, dispoziții neconstituționale. Astfel, prevederile articolului unic pct. 1 din Legea pentru modificarea și completarea [Legii nr. 3/2000](#), cu referire la [art. 6 alin. \(1\) din Legea nr. 3/2000](#), potrivit căroră „Inițiativa și procedura revizuirii [Constituției](#) sunt supuse dispozițiilor prevăzute la [art. 150 și 151 din Constituția României](#), republicată, și prezentei legi”, încalcă dispozițiile [art. 1 alin. \(5\)](#) coroborate cu cele ale [titlului VII din Constituție](#). În acest sens se susține că, din interpretarea gramaticală a prevederilor criticate, rezultă că singurele dispoziții aplicabile în ceea ce privește inițiativa și procedura revizuirii [Constituției](#) sunt exclusiv cele ale [art. 150 și 151 din Legea fundamentală](#), pe de o parte, și cele ale [Legii nr. 3/2000](#), pe de altă parte, conjuncția „și” din cuprinsul textului criticat conducând, fără echivoc, la această concluzie. Or, în realitate, legiuitorul nu epuizează în conținutul normativ toate aspectele referitoare la materia enunțată. Mai mult, modul imprecis de redactare conduce la interpretarea că sunt excluse de la aplicare și dispoziții constituționale relevante - cum ar fi cele ale [art. 152 alin. \(3\)](#) - ce împiedică derularea procedurii de revizuire pe durata instituirii stării de asediu sau a stării de urgență ori în timp de război. Arată că, prin caracterul limitativ al normelor ce urmează să contureze cadrul legislativ al inițiativei, și în absența, din cuprinsul legii criticate, a unor norme de natură să stabilească acest cadru legislativ, prevederile articolului unic pct. 1 din legea supusă controlului de constituționalitate afectează securitatea raporturilor juridice, încălcând, astfel, dispozițiile [art. 1 alin. \(5\) din Constituție](#).
4. Totodată, prevederile articolului unic pct. 1 din legea criticată introduc în conținutul normativ al [Legii nr. 3/2000](#) un tip de norme ce nu fac obiectul acestui act normativ. Astfel, obiectul de reglementare al [Legii nr. 3/2000](#) îl constituie organizarea și desfășurarea referendumului, atât a celui național, cât și a celui local. În mod firesc, norme cu privire la inițiativa și procedura de revizuire a [Constituției](#) nu pot face obiectul acestei legi decât în măsura în care acestea prezintă relevanță pentru referendumul privind revizuirea [Constituției](#). Din această perspectivă, [Legea nr. 3/2000](#) nu poate include în mod exhaustiv, fără a depăși obiectul ei de reglementare, norme privitoare la inițiativa și procedura de revizuire a [Legii fundamentale](#).
5. Autorul sesizării critică, în continuare, prevederile articolului unic pct. 2 din legea supusă controlului de constituționalitate, cu referire la [art. 6 alin. \(3\) din Legea nr. 3/2000](#), potrivit căroră „Proiectul legii constituționale, adoptat de către fiecare Cameră a Parlamentului sau de către Camerele reunite în caz de divergență conform [art. 151 alin. \(2\) din Constituția României](#), republicată, se trimite de îndată Curții Constituționale, care procedează potrivit legii. Dacă se constată că inițiativa legislativă de revizuire depășește limitele revizuirii, aceasta se consideră nefinalizată și se transmite Parlamentului, procedura urmând a fi reluată”.
6. Susține că, din interpretarea gramaticală a expresiei „adoptat de fiecare Cameră a Parlamentului”, rezultă că este vorba de două proiecte ale legii constituționale: unul adoptat de prima Cameră sesizată, iar cel de-al doilea, adoptat de cealaltă Cameră a Parlamentului. Interpretarea sistematică a întregii sintagme menționate întărește această concluzie, întrucât pune în evidență faptul că, spre deosebire de ipoteza adoptării proiectului legii constituționale în condițiile [art. 151 alin. \(2\) din Constituție](#) - când Curtea este sesizată cu proiectul adoptat în ședință comună - atunci când nu se ajunge la divergență, se trimit Curții Constituționale proiectele legii constituționale adoptate de fiecare

Cameră. Or, [art. 151 alin. \(1\) din Constituție](#) face referire la proiectul sau propunerea de revizuire adoptată de Camera Deputaților și de Senat, deci la proiectul legii constituționale adoptat de ambele Camere (în aceeași redactare sau în urma medierii) și nu la proiectul legii constituționale - dacă utilizăm terminologia din legea criticată - adoptat de fiecare Cameră. Consideră, din această perspectivă, că norma este neclară, întrucât sintagma „adoptat de fiecare Cameră a Parlamentului” presupune că în ipoteza de la [art. 151 alin. \(1\) din Constituție](#), instanța constituțională primește două proiecte, distincte și posibil chiar diferite ale proiectului legii constituționale. Într-o astfel de situație, instanța constituțională ar trebui să se pronunțe, din oficiu, de două ori, în cea de-a doua fază procedurală, asupra a două texte identice sau diferite.

7. Totodată, precizează că noțiunea „proiectul legii constituționale” nu se regăsește nici în textele [titlului VII al Constituției \(art. 150 - art. 152\)](#) și nici în vreo altă normă constituțională, fiind, ca atare, imprecisă și neclară, întrucât, pe de o parte nu se înțelege ce etapă procedurală a avut în vedere legiuitorul, iar, pe de altă parte, în raport cu prevederile [art. 151 din Constituție](#), poate conduce la ideea că limitează sfera inițiativei de revizuire exclusiv la promovarea acesteia ca proiect.

8. În ce privește sintagma „care procedează potrivit legii” din teza întâi a art. 6 alin. (3), prin formularea sa generală, poate conduce la interpretări diferite. Astfel, într-o primă interpretare, această sintagmă ar putea avea în vedere doar dispozițiile legii criticate. Într-o altă interpretare, Curtea Constituțională ar putea proceda fie potrivit legii sale de organizare și funcționare, fie potrivit legii referitoare la organizarea și desfășurarea referendumului. Dacă sintagma menționată se corelează cu fraza următoare din același articol, care limitează competența de control a Curții Constituționale doar la prevederile [art. 152 - Limitele revizuirii din Constituție](#), ar rezulta o viziune contrară [Constituției](#) în privința rolului jurisdicției constituționale, căci ar limita controlul său doar la aspectele de fond ale revizuirii. Dacă, însă, se corelează cu [Legea nr. 47/1992](#), ar permite jurisdicției constituționale să își exercite controlul din oficiu în mod plenar, adică și cu privire la aspectele de fond și cu privire la cele de formă. Autorul obiecției de neconstituționalitate apreciază că această neclaritate este de natură să conducă la impredictibilitate în aplicarea legii.

9. Referitor la art. 6 alin. (3) teza a doua din legea criticată, care prevede că, „Dacă se constată că inițiativa legislativă de revizuire depășește limitele revizuirii, aceasta se consideră nefinalizată și se transmite Parlamentului, procedura urmând a fi reluată”, se susține că, prin utilizarea sintagmei „depășește limitele revizuirii”, legea criticată încalcă plenitudinea de competență a Curții Constituționale de a verifica constituționalitatea inițiativelor de revizuire a [Constituției](#) prin raportare la toate dispozițiile constituționale referitoare la revizuire, atât cele care privesc limitele revizuirii din [art. 152](#), cât și cele care privesc procedura de revizuire din [art. 150](#) și [art. 151 din Constituție](#). Altfel spus, dacă legea de revizuire ar încălca limitele materiale și procedurale ale revizuirii [Constituției](#) prin simplă contrarietate, fără însă a le depăși, Curtea Constituțională nu ar putea invalida respectivele norme, iar Parlamentul nu ar putea fi obligat să le reexamineze. În plus, formularea din legea criticată induce ideea că Parlamentul reia procedura doar în cazul motivelor intrinseci de neconstituționalitate constatate de Curtea Constituțională. În acest fel s-ar ajunge la situația în care Parlamentul poate adopta legi de revizuire a [Constituției](#) cu încălcarea condițiilor de formă, iar Curtea Constituțională nu ar putea exercita controlul din oficiu după adoptarea respectivelor legi constituționale decât asupra aspectelor de fond. Precizează că aceste argumente se aplică mutatis mutandis și cu privire la dispozițiile articolului unic pct. 2, cu referire la art. 6 alin. (4) din [Legea nr. 3/2000](#), care utilizează sintagma „depășește limitele revizuirii”.

10. Totodată, formularea „se consideră nefinalizată” din articolul unic pct. 2, cu referire la art. 6 alin. (3) din [Legea nr. 3/2000](#), lipsește norma de precizie, putând conduce la concluzia că Parlamentul, constituit în Adunare Constituantă derivată, ar fi obligat să continue procedura de revizuire pentru a o finaliza așa cum aceasta a fost începută, fără a ține cont de decizia Curții Constituționale, ceea ce ar contraveni [art. 147 din Constituție](#). De asemenea, din formularea tezei a doua a art. 6 alin. (3) nu rezultă cu precizie și claritate dacă, atunci când Curtea Constituțională constată „depășirea limitelor revizuirii”, ceea ce „se consideră nefinalizată” este procedura de adoptare a inițiativei legislative de revizuire - ceea ce ar avea drept consecință simpla sa continuare, fără a ține seama de eventualele impedimente survenite - sau însăși inițiativa legislativă de revizuire - ceea ce ar însemna că textul ce urmează să schimbe Constituția poate suferi noi modificări.

11. Spre deosebire de reexaminarea legii pentru punerea ei în acord cu decizia Curții Constituționale, în cazul simplei reluări a procedurii, Parlamentul poate, în urma dezbatelor, să modifice sau să completeze conținutul inițiativei de revizuire cu privire la alte aspecte care nu au legătură cu decizia Curții Constituționale, contrar [art. 142 alin. \(1\)](#) și [art. 147 alin. \(4\) din Constituție](#) cu privire la rolul Curții Constituționale și caracterul general obligatoriu al deciziilor sale.

12. De asemenea, referirea generică la reluarea procedurii face dificil de înțeles momentul concret de la care se va relua procedura de revizuire a [Constituției](#), putându-se referi la orice moment. Totodată, din textul menționat nu se poate deduce cu exactitate ce obligații revin Parlamentului în această etapă și care este posibilitatea Curții Constituționale de a exercita controlul asupra noii legi de revizuire adoptate de Parlament, în urma reluării procedurii.

13. Cu privire la prevederile articolului unic pct. 2 din legea criticată, cu referire la art. 6 alin. (4) din [Legea nr. 3/2000](#), se susține că încalcă dispozițiile [art. 146 lit. a\)](#), [ale 147 alin. \(4\)](#), [ale art. 151 alin. \(3\)](#), precum și pe cele ale [art. 156 din Constituție](#). Astfel, potrivit ultimei teze din textul menționat, „(...) Cetățenii României sunt chemați să-și exprime voința prin vot în cadrul referendumului național cu privire la revizuirea [Constituției](#), în ultima duminică a perioadei de 30 de zile prevăzută la [art. 151 alin. \(3\)](#) din Constituția României, republicată, calculată de la data adoptării de către Parlament a proiectului legii constituționale, Guvernul având obligația de a aduce la cunoștință publică, de îndată, prin mijloace de comunicare în masă, textul acestuia și data referendumului național”.

14. Din dispozițiile art. 6 alin. (3) coroborate cu cele ale art. 6 alin. (4) ale [Legii nr. 3/2000](#), astfel cum ar urma să fie modificate, se deduce, fără echivoc, faptul că, după adoptarea de către Parlament a legii de revizuire, survine o etapă procedurală ulterioară - respectiv cea a controlului de constituționalitate realizat din oficiu de către Curtea Constituțională - și că numai după ce instanța de contencios constituțional se pronunță în sensul constituționalității legii, aceasta este considerată ca fiind adoptată. Or, art. 6 alin. (4) ultima teză, stabilind că referendumul național cu privire la revizuirea [Constituției](#) se desfășoară în ultima duminică a perioadei de 30 de zile prevăzută la [art. 151 alin. \(3\) din Constituție](#), calculată de la data adoptării de către Parlament a proiectului legii constituționale, încalcă atât dispozițiile [art. 147 alin. \(4\)](#), cât și pe cele [ale 151 alin. \(3\) din Constituție](#).

15. În al doilea rând, din interpretarea sistematică a dispozițiilor constituționale înscrise în [titlul VII al Constituției](#) rezultă că legiuitorul constituant originar a înscris ipoteza organizării referendumului pentru revizuire în cel mult 30 de zile de la data adoptării proiectului/propunerii de revizuire, fără nicio referire la autoritatea competentă să o adopte (respectiv Parlamentul), întrucât numai această modalitate de redactare a dispozițiilor [art. 147 alin. \(3\)](#) - devenit ulterior revizuirii din 2003 [art. 151 alin. \(3\)](#) - era de natură să asigure corelarea cu dispozițiile [art. 148 alin. \(3\) din Legea fundamentală](#), devenit [art. 152 alin. \(3\)](#) după revizuirea și republicarea [Constituției](#) din 2003. Suplerea celor două norme constituționale menționate - ce nu adăunează expresiei „de la data adoptării” și locuțiunea verbală „de către Parlament” - face ca acestea să fie aplicabile chiar și în raport cu competențele Curții Constituționale dobândite ulterior revizuirii [Legii fundamentale](#), având în vedere faptul că, la momentul anului 2003, controlul de constituționalitate din oficiu exercitat de către Curtea Constituțională ulterior adoptării legii de revizuire în Parlament nu era prevăzută expres în [Legea nr. 47/1992](#). Ulterior revizuirii din anul 2003, Curtea Constituțională realizează și un control de constituționalitate posterior, asupra legii de revizuire adoptate de către Parlament. Așadar, după dobândirea acestei atribuții de către instanța de contencios constituțional, data adoptării nu mai poate fi data adoptării de către Parlament a legii de revizuire (aceasta fiind doar o etapă procedurală în procedura de revizuire), ci data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a deciziei Curții Constituționale prin care se constată că au fost respectate dispozițiile constituționale referitoare la revizuire, moment la care se încheie orice altă procedură parlamentară.

16. În ceea ce privește momentul publicării legii de revizuire arată că prima teză a art. 6 alin. (4) din legea dedusă controlului de constituționalitate prevede că „Dacă Curtea Constituțională constată că inițiativa legislativă de revizuire nu depășește limitele revizuirii, proiectul legii constituționale se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, împreună cu decizia Curții Constituționale (...)”. Prin raportare la prevederile art. 6 alin. (1) din legea criticată, care stabilesc că procedurii revizuirii îi sunt aplicabile doar dispozițiile [art. 150](#) și [151 din Constituție](#) și cele ale [Legii nr. 3/2000](#), norma de la art. 6 alin. (4) este imprecisă și neclară. Astfel, față de caracterul restrictiv al prevederilor art. 6 alin. (1), deși rezultă, din conținutul normativ al art. 6 alin. (4), faptul că proiectul legii constituționale se publică împreună cu decizia Curții Constituționale, nu mai rezultă că se asigură respectarea termenului de cinci zile stabilit în [art. 156 din Constituție](#) și în [art. 23 din Legea nr. 47/1992](#). În noua redactare a tezei întâi a art. 6 alin. (4) din legea criticată, legiuitorul consideră ca moment de referință pentru publicare numai data adoptării legii de revizuire de către Parlament, ignorând atât rolul Curții Constituționale de garant al supremației [Constituției](#), inclusiv în procedura de revizuire, cât și momentul de la care deciziile acesteia produc efecte. Chiar dacă este posibil ca cele două momente - momentul publicării deciziei Curții Constituționale și cel al publicării legii de revizuire - să coincidă, stabilirea imperativă a acestei unice ipoteze normative conduce la afectarea termenului de 5 zile prevăzut la [art. 156 din Constituție](#). A admite că, în noua sa redactare, norma asigură o deplină corelare a [art. 156 din Constituție](#) cu [art. 23 din Legea nr. 47/1992](#), în sensul că cele două termene se suprapun, echivalează cu imposibilitatea respectării termenului constituțional de 5 zile pentru publicarea legii de revizuire, întrucât, la momentul la care acesta ar trebui să înceapă să curgă, în fapt este deja epuizat. Cu alte cuvinte, s-ar admite că, la publicarea deciziei Curții Constituționale de confirmare a constituționalității legii de revizuire, termenul de 5 zile prevăzut de [art. 156 din Constituție](#) fie este epuizat, fie a început să curgă anterior publicării deciziei, ceea ce contravine și [art. 147 alin. \(4\) din Constituție](#).

17. Se mai susține, în motivarea obiecției de neconstituționalitate, că stabilirea obiectului referendumului de revizuire a [Constituției](#) prin [Legea nr. 3/2000](#) este neclară și contravine regulilor constituționale referitoare la revizuirea [Legii fundamentale](#). Arată că nu poate fi vorba despre obiectul generic și abstract al referendumului intitulat pentru revizuirea [Constituției](#), ci la obiectul concret al fiecărui referendum în parte, anume la modificările ce se intenționează a fi aduse [Legii fundamentale](#) cu prilejul fiecărei revizuirii și care necesită validarea prin referendum, chiar dacă au fost adoptate de Parlament. Orice referendum pentru revizuirea [Constituției](#) are ca

finalitate modificarea [Legii fundamentale](#), însă fiecare astfel de referendum în parte are un alt obiect asupra căruia trebuie să decidă poporul. De aceea, obiectul fiecărui astfel de referendum nu poate fi stabilit generic și odată pentru totdeauna potrivit legii care stabilește coordonatele generale ale organizării și desfășurării referendumului, ci printr-un act normativ distinct (lege) care să precizeze ce anume face obiectul deciziei populare în acel caz concret și când urmează să aibă loc respectiva decizie. În aceste condiții, pentru respectarea prevederilor constituționale referitoare la revizuirea [Legii fundamentale](#) și pentru asigurarea clarității și preciziei legii în vederea unei eficiente aplicări este necesară identificarea distinctă, în fiecare caz în parte, prin actul normativ asupra căruia s-a convenit (lege), a ce anume constituie obiect al referendumului pentru fiecare revizuire a [Constituției](#).

18. De asemenea consideră că stabilirea datei referendumului de revizuire a [Constituției](#) prin [Legea nr. 3/2000](#) limitează dreptul Parlamentului de a stabili data referendumului printr-o lege distinctă și înfrânge dispozițiile [art. 2 alin. \(1\) din Legea fundamentală](#). Astfel, chiar dacă, aparent, Parlamentul sa plasat în limitele constituționale atunci când a decis ca toate referendumurile de revizuire a [Constituției](#) să aibă loc în ultima duminică a intervalului de 30 de zile prevăzut de [art. 151 alin. \(3\) din Legea fundamentală](#), această soluție legislativă este limitativă și lipsită de predictibilitate. A stabili o dată anume, expres menționată și precis identificată, acolo unde Constituția lasă o marjă de apreciere și a impune ca această dată să fie către finalul termenului prevăzut în [Constituție](#) atunci când textul [Legii fundamentale](#) precizează expres că respectivul termen este unul maxim, ce nu poate fi depășit, reprezintă o adăugare la [Constituție](#). În plus, stabilirea cu caracter generic a datei pentru organizarea oricărui referendum de revizuire a [Legii fundamentale](#) este lipsită de predictibilitate, căci oricând pot apărea elemente ce nu pot fi cunoscute dinainte și care să justifice o necesară adaptare a momentului consultării populare la contextul imediat.

19. În considerarea argumentelor expuse, Președintele României solicită Curții Constituționale să admită sesizarea de neconstituționalitate și să constate că Legea pentru modificarea și completarea [Legii nr. 3/2000](#) privind organizarea și desfășurarea referendumului este neconstituțională.

20. În conformitate cu dispozițiile [art. 16 alin. \(2\) din Legea nr. 47/1992](#) privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, obiecția de neconstituționalitate a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, pentru a comunica punctul lor de vedere.

21. Președintele Camerei Deputaților a transmis Curții Constituționale punctul său de vedere, cu Adresa nr. 2/5.535 din 4 iunie 2018, înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 4.248 din 4 iunie 2018, în care apreciază că motivele invocate de autorii sesizării de neconstituționalitate nu pot fi reținute.

22. În acest sens arată că textele criticate de autorul sesizării au existat încă de la momentul adoptării inițiale a legii, respectiv a primei sesizări adresate Curții Constituționale. Întrucât reformulările de text aduse nu au afectat substanțial sintagmele care în viziunea autorului ar fi neclare, se susține că argumentele aduse de acesta puteau face obiectul sesizării inițiale privind neconstituționalitatea.

23. Pe fondul reglementării consideră că este neîntemeiată afirmația referitoare la articolul unic pct. 1 al legii deduse controlului de constituționalitate, potrivit căreia sintagmele „[...] sunt supuse dispozițiilor prevăzute la [art. 150](#) și [151 din Constituția](#) [...] și prezentei legi” sunt neclare și imprevizibile. Aceasta, deoarece intervenția legislativă a vizat doar actualizarea articolelor din Constituție la care se face trimitere în conținutul normei juridice, ca urmare a revizuirii actului normativ fundamental prin [Legea nr. 429/2003](#).

24. Referitor la [art. 6 alin. \(3\) din Legea nr. 3/2000](#), cu privire la care autorul sesizării consideră că sintagmele „proiectul legii constituționale” și „adoptat de fiecare Cameră a Parlamentului” sunt neclare, arată că intervenția legislativă de completare sub forma unui nou alineat, alineatul (3), are rolul de a stabili procedura pe care trebuie să o urmeze proiectul legii constituționale ulterior momentului adoptării de către fiecare Cameră a Parlamentului, respectiv de către Camerele reunite în cazul existenței unei divergențe cu privire la redactările diferite. Niciuna dintre acțiunile pe care Parlamentul urmează să le întreprindă, de înaintare la Curtea Constituțională a proiectului legii constituționale, după adoptarea acestuia, și de reluare a procedurii legislative în situația în care inițiativa de revizuire depășește limitele revizuirii nu reprezintă elemente de noutate. Trimiterea către Curtea Constituțională a proiectului legii constituționale reprezintă o consacrare a principiului colaborării loiale pe care autoritățile și instituțiile publice trebuie să o manifeste în acțiunile lor, din perspectiva asigurării funcționării eficiente a mecanismului statal. Reluarea procedurii legislative, în situația constatării de către Curtea Constituțională a depășirii limitelor de revizuire, reprezintă o consecință directă a caracterului general obligatoriu a deciziilor instanței de contencios constituțional, prevăzut la [art. 147 alin. \(4\) din Legea fundamentală](#).

25. Apreciază ca fiind neîntemeiată și pretinsa neconstituționalitate a sintagmei „care procedează conform legii”, din articolul unic pct. 2, cu referire la [art. 6 alin. \(3\) din Legea nr. 3/2000](#), pe motiv ca ar fi neclară. Precizează că varietatea și complexitatea atribuțiilor Curții Constituționale, reglementate expres la [art. 146 din Constituție](#), au determinat legiuitorul să introducă și în alte acte normative prevederi referitoare la exercitarea prerogativelor instanței de contencios constituțional. Prin urmare, existența mențiunii în cauză nu afectează funcționarea instituției fundamentale, cu atât mai mult cu cât referirea se rezumă la precizarea că „proiectul legii constituționale, adoptat de fiecare Cameră a Parlamentului sau de Camerele reunite [...], se trimite de îndată Curții Constituționale, care procedează potrivit legii”.

26. Cu privire la considerentele care, în opinia autorului sesizării, ar fundamenta neconstituționalitatea termenului „depășește” de la art. 6 alin. (3) din [Legea nr. 3/2000](#), ca urmare a impreciziei sale, opinează că acestea nu surprind natura juridică a reglementării criticate. Astfel, având în vedere necesitatea aplicării unitare a cadrului normativ al revizuirii [Constituției](#) în ansamblul legislației naționale, este imperativ ca deciziile luate în activitatea de legiferare să asigure concordanța cu prevederile actului normativ de același nivel cu care legea criticată se află în conexiune, astfel încât să fie evitat potențialul conflict dintre normele juridice succesive. În speță, dispozițiile tezei a doua a alin. (3) al art. 6 realizează corelarea cu prevederile [art. 23 alin. \(2\) din Legea nr. 47/1992](#), asigurând continuitatea și fluența în aplicarea procedurii privind revizuirea [Constituției](#).

27. Contrar afirmațiilor prezentate în sesizare, apreciază că dispozițiile care stabilesc data de referință din legea criticată sunt clare, precise și previzibile, destinatarii normei juridice putând determina cu exactitate ziua desfășurării referendumului, invocând cele reținute de Curtea Constituțională prin [Decizia nr. 47 din 1 februarie 2018](#), în sensul că Parlamentul s-a menținut în limitele textului constituțional invocat, respectiv [art. 151 alin. \(3\)](#), fixând prin [Legea nr. 3/2000](#) reperul temporar cert și inechivoc prin raportare la care se calculează data la care acesta se va desfășura, dar strict circumscris perioadei de maximum 30 de zile în care trebuie organizat referendumul pentru revizuirea [Constituției](#).

28. Prin urmare, consideră că nu este încălcată niciuna dintre prevederile cadrului normativ referitor la tehnica legislativă pentru elaborarea actelor normative, motiv pentru care opinează că ansamblul dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea [Legii nr. 3/2000](#) privind organizarea și desfășurarea referendumului sunt constituționale, prin raportare la prevederile [art. 1 alin. \(5\) din Constituție](#), conform cărora respectarea [Constituției](#) și a legilor este obligatorie.

29. Având în vedere considerentele prezentate, apreciază că sesizarea de neconstituționalitate este neîntemeiată și solicită respingerea sa.

30. Președintele Senatului și Guvernul nu au comunicat punctul lor de vedere asupra obiecției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legii criticate raportate la prevederile [Constituției](#), precum și [Legea nr. 47/1992](#), reține următoarele:

31. Curtea Constituțională a fost sesizată potrivit dispozițiilor [art. 146 lit. a\) din Constituție](#), precum și ale [art. 1, 10, 15 și 18 din Legea nr. 47/1992](#), republicată, cu soluționarea prezentei obiecții de neconstituționalitate.

32. Obiectul controlului de constituționalitate îl constituie dispozițiile Legii pentru modificarea și completarea [Legii nr. 3/2000](#) privind organizarea și desfășurarea referendumului, care au următorul cuprins:

ARTICOL UNIC

[Legea nr. 3/2000](#) privind organizarea și desfășurarea referendumului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 84 din 24 februarie 2000, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 6, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

Articolul 6

(1) Inițiativa și procedura revizuirii [Constituției](#) sunt supuse dispozițiilor prevăzute la [art. 150 și 151 din Constituția României](#), republicată, și prezentei legi.

2. La articolul 6, după alineatul (2) se introduc trei noi alineate, alineatele (3)-(5), cu următorul cuprins:

(3) Proiectul legii constituționale, adoptat de către fiecare Cameră a Parlamentului sau de către Camerele reunite în caz de divergență conform [art. 151 alin. \(2\) din Constituția României](#), republicată, se trimite de îndată Curții Constituționale, care procedează potrivit legii. Dacă se constată că inițiativa legislativă de revizuire depășește limitele revizuirii, aceasta se consideră nefinalizată și se transmite Parlamentului, procedura urmând a fi reluată.

(4) Dacă Curtea Constituțională constată că inițiativa legislativă de revizuire nu depășește limitele revizuirii, proiectul legii constituționale se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, împreună cu decizia Curții Constituționale. Cetățenii României sunt chemați să își exprime voința prin vot în cadrul referendumului național cu privire la revizuirea [Constituției](#), în ultima duminică a perioadei de 30 de zile prevăzută la [art. 151 alin. \(3\) din Constituția României](#), republicată, calculată de la data adoptării de către Parlament a proiectului legii constituționale, Guvernul având obligația de a aduce la cunoștință publică, de îndată, prin mijloace de comunicare în masă, textul acestuia și data referendumului național.

(5) Persoanele care au dreptul să participe la referendumul național privind revizuirea [Constituției](#), modul de desfășurare a campaniei pentru referendum, organizarea și desfășurarea acestuia, organizarea și atribuțiile birourilor electorale, faptele care constituie contravenții, precum și modul de constatare și sancționare a acestora sunt cele stabilite la art. 4, art. 7 alin. (1), precum și în capitolele IV-VI. Rezultatul referendumului național se stabilește în conformitate cu prevederile art. 5 alin. (2) și (3) și ale art. 7 alin. (2).

3. La articolul 15 alineatul (1), litera a) se modifică și va avea următorul cuprins:

a) potrivit prezentei legi, în cazul referendumului privind revizuirea [Constituției](#), cu respectarea art. 151 alin. (3) din [Constituție](#), republicată.

33. Dispozițiile din [Legea fundamentală](#) invocate în susținerea obiecției de neconstituționalitate sunt cele ale art. 1 alin. (5) referitoare la principiul legalității, ale art. 142 alin. (1) care consacră rolul Curții Constituționale de garant al supremației [Constituției](#), ale art. 146 lit. a) care instituie atribuția Curții Constituționale de a se pronunța asupra constituționalității legilor, înainte de promulgarea acestora, precum și asupra inițiativelor de revizuire a [Constituției](#), art. 147 alin. (2) potrivit cărora, în cazurile de neconstituționalitate care privesc legile, înainte de promulgarea acestora, Parlamentul este obligat să reexamineze dispozițiile respective pentru punerea lor de acord cu decizia Curții Constituționale, ale art. 147 alin. (4) referitor la caracterul general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale, ale art. 150 - Inițiativa revizuirii, ale art. 151 - Procedura de revizuire, ale art. 152 - Limitele revizuirii și ale art. 156 - Republicarea [Constituției](#).

34. În vederea soluționării prezentei obiecții de neconstituționalitate, Curtea va proceda la verificarea îndeplinirii condițiilor de admisibilitate a acesteia, prevăzute de art. 146 lit. a) teza întâi din [Constituție](#) și de art. 15 alin. (2) din [Legea nr. 47/1992](#), sub aspectul titularului dreptului de sesizare, al termenului în care acesta este îndrituit să sesizeze instanța constituțională, precum și al obiectului controlului de constituționalitate. În jurisprudența sa, Curtea a statuat că primele două condiții se referă la regularitatea sesizării instanței constituționale, din perspectiva legalei sale sesizări, iar cea de-a treia vizează stabilirea sferei sale de competență, astfel încât urmează a fi cercetate în ordinea menționată, constatarea neîndeplinirii uneia având efecte dirimante și făcând inutilă analiza celorlalte condiții (a se vedea, în acest sens, [Decizia nr. 334 din 10 mai 2018](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 455 din 31 mai 2018, paragraful 27, sau [Decizia nr. 385 din 5 iunie 2018](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 488 din 13 iunie 2018, paragraful 32).

35. Sub aspectul titularului dreptului de sesizare, prezenta obiecție de neconstituționalitate a fost formulată de Președintele României, care, în temeiul art. 146 lit. a) teza întâi din [Constituție](#) și al art. 15 alin. (1) din [Legea nr. 47/1992](#), are dreptul de a sesiza Curtea Constituțională pentru exercitarea controlului de constituționalitate a priori, fiind, așadar, îndeplinită această primă condiție de admisibilitate.

36. Cu privire la termenul în care poate fi sesizată instanța de control constituțional, potrivit art. 15 alin. (2) din [Legea nr. 47/1992](#), acesta este de 5 zile de la data depunerii legii adoptate la secretarii generali ai celor două Camere ale Parlamentului, respectiv de 2 zile, începând de la același moment, dacă legea a fost adoptată în procedură de urgență.

37. Totodată, în temeiul art. 146 lit. a) teza întâi din [Legea fundamentală](#), Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității legilor înainte de promulgarea acestora, care, potrivit art. 77 alin. (1) teza a doua din [Constituție](#), se face în termen de cel mult 20 de zile de la primirea legii adoptate de Parlament, iar, în ipoteza în care Președintele a cerut reexaminarea legii ori dacă s-a cerut verificarea constituționalității ei, potrivit art. 77 alin. (3), „promulgarea legii se face în cel mult 10 zile de la primirea legii adoptate după reexaminare sau de la primirea deciziei Curții Constituționale, prin care i s-a confirmat constituționalitatea“.

38. În vederea analizării admisibilității prezentei sesizări sub aspectul termenului de introducere a acesteia este necesară evidențierea parcursului legislativ al legii examinate, care a parcurs două cicluri legislative, după cum urmează: în forma sa inițială, legea a fost adoptată, de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, la data de 5 septembrie 2017, fiind apoi depusă la secretarul general pentru exercitarea dreptului de sesizare asupra constituționalității legii și trimisă la promulgare la data de 14 septembrie 2017. La data de 15 septembrie 2017, un număr de 38 de senatori a sesizat Curtea Constituțională în vederea exercitării controlului de constituționalitate anterior promulgării. Curtea a soluționat sesizarea prin [Decizia nr. 612 din 3 octombrie 2017](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 922 din 23 noiembrie 2017, prin care a admis, parțial, obiecția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile articolului unic pct. 2 [cu referire: la sintagma „în termen de două zile“ cuprinsă în art. 6 alin. (3) din [Legea nr. 3/2000](#), la art. 6 alin. (5) fraza a doua, precum și la art. 6 alin. (7) din [Legea nr. 3/2000](#)] și cele ale articolului unic pct. 3 din [Legea](#) pentru modificarea și completarea [Legii nr. 3/2000](#) privind organizarea și desfășurarea referendumului sunt neconstituționale.

39. În temeiul art. 147 alin. (2) din [Constituție](#) s-a deschis procedura reexaminării legii pentru punerea de acord cu [Decizia nr. 612 din 3 octombrie 2017](#) a dispozițiilor constatate ca fiind neconstituționale, procedură care s-a finalizat prin adoptarea legii reexaminată la data de 22 decembrie 2017.

- 40.** Forma reexaminată a legii a fost contestată, la data de 3 ianuarie 2018, de 27 de senatori aparținând Grupului parlamentar al Partidului Național Liberal, Curtea constatând constituționalitatea legii examinate, prin [Decizia nr. 47 din 1 februarie 2018](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 207 din 7 martie 2018.
- 41.** La 15 martie 2018, Președintele României a adresat Parlamentului o cerere de reexaminare a conținutului normativ al legii. Aceasta a fost adoptată, fără modificări, la 26 martie 2018 de Senat și la 4 aprilie 2018 de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională. Apoi, la 10 aprilie 2018, a fost trimisă Președintelui României spre promulgare.
- 42.** La 16 aprilie 2018, Curtea Constituțională a fost din nou sesizată, în temeiul [art. 146 lit. a\) teza întâi din Legea fundamentală](#), de un număr de 28 de senatori aparținând Uniunii Salvați România și Partidului Național Liberal. Prin [Decizia nr. 299 din 3 mai 2018](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 408 din 14 mai 2018, Curtea a respins ca inadmisibilă obiecția de neconstituționalitate, ca urmare a faptului că, prin formularea unei sesizări privind neconstituționalitatea unei legi adoptate de Parlament în procedura reexaminării, nu pot fi exprimate critici de neconstituționalitate noi cu privire la texte care nu au fost avute în vedere în procesul reexaminării determinate de o decizie de admitere pronunțată de Curtea Constituțională.
- 43.** În data de 10 mai 2018, Curtea a transmis Președintelui României [Decizia nr. 299 din 3 mai 2018](#), în vederea promulgării legii care a făcut obiectul controlului, în temeiul [art. 77 alin. \(3\) din Constituție](#). La data de 22 mai 2018, Președintele României a formulat prezenta obiecție de neconstituționalitate.
- 44.** Față de această succesiune a etapelor parcurse de legea în discuție, Curtea reține, referitor la primul ciclu al procesului legislativ propriu adoptării legii examinate, că, în ce privește sesizarea Curții Constituționale în vederea exercitării controlului de constituționalitate ex ante, a fost aplicabil termenul de 5 zile prevăzut de [art. 15 alin. \(2\) din Legea nr. 47/1992](#). Sesizată fiind de 38 de senatori, Curtea a adus la cunoștința Președintelui, prin Adresa nr. 9.723 din 14 septembrie 2017, faptul că a fost înregistrată pe rolul instanței constituționale sesizarea formulată, astfel că, începând de la această dată, în sarcina Președintelui s-a născut interdicția de a promulga legea. La aceeași dată, 14 septembrie 2017, Parlamentul a trimis legea, în forma sa inițială, la promulgare, moment de la care a luat naștere și dreptul Președintelui de a sesiza Curtea Constituțională cu privire la această lege, în termen de 20 de zile, în temeiul [art. 146 lit. a\) teza întâi](#) și [art. 77 alin. \(1\) din Constituție](#), drept care nu a fost, însă, exercitat.
- 45.** Al doilea ciclu legislativ, al reexaminării deschise de drept ca urmare a publicării [Deciziei nr. 612 din 3 octombrie 2017](#), sa finalizat prin adoptarea legii la data de 22 decembrie 2017. După acest moment a urmat, în ordine, așa cum s-a arătat mai sus, sesizarea Curții Constituționale de un număr de 27 de senatori - soluționată prin [Decizia nr. 47 din 1 februarie 2018](#) -, cererea de reexaminare formulată de Președintele României în temeiul [art. 77 alin. \(2\) din Legea fundamentală](#) și adoptarea legii de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, la data de 4 aprilie 2018. La 10 aprilie 2018, Parlamentul a trimis legea la promulgare, astfel că, din acest moment, s-a activat inclusiv dreptul Președintelui de a sesiza Curtea, în termenul de 10 zile prevăzut de [art. 77 alin. \(3\) din Constituție](#), drept ce nu a fost exercitat nici cu acest prilej, prezenta sesizare formulată de acesta fiind adresată Curții Constituționale abia la data de 22 mai 2018.
- 46.** Față de acest ansamblu factual, specific situației de față, Curtea va analiza problema admisibilității prezentei obiecții de constituționalitate din perspectiva respectării termenului de sesizare. Astfel, pornind de la jurisprudența sa constantă, potrivit căreia termenele instituite de [art. 15 alin. \(2\) din Legea nr. 47/1992](#) au un caracter de protecție pentru titularii dreptului de sesizare a instanței constituționale, neexistând nicio sancțiune dacă aceștia sesizează instanța constituțională după expirarea acestora, cu condiția ca legea să nu fi fost promulgată în prealabil de Președintele României, în termenele constituționale de 20 de zile, respectiv 10 zile, după caz, Curtea a apreciat că, în ipoteza întreruperii termenului de promulgare, admisibilitatea sesizării nu poate fi raportată decât la termenele stabilite de lege și de Constituție. Cu alte cuvinte, după expirarea termenului de 5 zile sau 2 zile și a termenului de 20 de zile sau de 10 zile, după caz, în care legea ar fi fost promulgată în lipsa cauzei de întrerupere a procedurii de promulgare (sesizarea anterioară a instanței constituționale), titularii dreptului de a sesiza instanța constituțională pierd acest drept, cu consecința că obiecțiile de neconstituționalitate formulate peste aceste termene vor fi respinse ca inadmisibile. Un nou drept de a sesiza Curtea se naște după reexaminarea legii în Parlament, în cazul în care, în urma efectuării controlului, s-a constatat neconstituționalitatea legii criticate. Într-o atare ipoteză devin incidente dispozițiile [art. 15 alin. \(2\) din Legea nr. 47/1992](#), coroborate, de această dată, cu dispozițiile [art. 77 alin. \(3\) din Constituție](#), care prevăd termenul de promulgare de 10 zile, aplicabil în ipoteza legii adoptate de Parlament, după reexaminare.
- 47.** Potrivit jurisprudenței Curții (a se vedea în acest sens [Decizia nr. 67 din 21 februarie 2018](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 223 din 13 martie 2018, paragraful 66, [Decizia nr. 299 din 3 mai 2018](#), paragraful 36, sau [Decizia nr. 334 din 10 mai 2018](#), paragraful 30), „o interpretare contrară, bazată pe ideea că nu există un termen-limită pentru sesizarea instanței de contencios constituțional, ar conduce la concluzia că formularea unei sesizări de neconstituționalitate, ce determină întreruperea termenului de promulgare, creează o situație în care subiectele de drept prevăzute de [art. 146 lit. a\) din Constituție](#) pot sesiza sine die instanța constituțională, lipsind de efecte juridice dispozițiile legale și constituționale referitoare la termenele de exercitare a

drepturilor procesuale în fața acesteia. S-ar putea ajunge la situația în care titularii dreptului de sesiza ar formula alternativ și succesiv, pe motive identice sau diferite, un număr nelimitat de obiecții de neconstituționalitate cu privire la o anumită lege, împrejurare care ar prelungi nepermis procedura legislativă, blocând indirect finalizarea acestei proceduri și deci intrarea în vigoare a actului adoptat de Parlament. Or, potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale, instituirea prin lege a unor termene nu are ca scop decât disciplinarea raporturilor juridice născute între părți și preîntâmpinarea unei conduite abuzive, șicanatorii, a titularilor dreptului pentru care se instituie obligația respectării acestor termene. Prin urmare, odată reglementate termenele procedurale și substanțiale care vizează raporturile constituționale dintre autoritățile publice, termene care au ca finalitate stabilirea unei rigori în derularea procedurii legislative, respectarea acestora se impune cu forță egală tuturor subiectelor de drept aflate în ipoteza [art. 146 lit. a\) din Constituție](#), care sunt obligate deopotrivă să se încadreze în prescripția legală dacă apreciază că sunt temeiuri pentru sesizarea Curții Constituționale*. Mai mult, Curtea a constatat că, „pentru a avea caracter legitim, exercitarea drepturilor legale și constituționale trebuie să se realizeze, în acord cu prevederile [art. 57 din Constituție](#), cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile celorlalți. Cu alte cuvinte, numai exercitarea dreptului cu bună-credință, în interiorul termenelor instituite de legiuitorul constituant sau ordinar, are caracter legitim și se bucură de protecția oferită de lege și Constituție”.

48. În concluzie, prin [Decizia nr. 67 din 21 februarie 2018](#), paragraful 70, instanța de control constituțional a statuat că o sesizare a Curții Constituționale (i) va fi întotdeauna admisibilă dacă se realizează în interiorul termenelor legale de 5 zile, respectiv două zile, prevăzute de [art. 15 alin. \(2\) din Legea nr. 47/1992](#), (ii) va fi admisibilă după depășirea termenului legal prevăzut de [Legea nr. 47/1992](#), în interiorul termenelor de promulgare de 20 de zile, respectiv 10 zile, prevăzute de [art. 77 alin. \(1\) și alin. \(3\) din Constituție](#), însă condiționat de nepromulgarea legii, (iii) va fi admisibilă în ipoteza întreruperii termenului de promulgare, ca urmare a formulării în prealabil a unei alte sesizări de neconstituționalitate, doar dacă s-a realizat în interiorul termenului de promulgare de 20 de zile, respectiv de 10 zile, pe care titularul sesizării l-ar fi avut la dispoziție ipotetic, dacă nu ar fi intervenit cazul de întrerupere a procedurii promulgării. Dimpotrivă, dacă nu sunt întrunite condițiile cu privire la termenele stabilite de lege și de Constituție, sesizarea Curții va fi respinsă ca inadmisibilă.

49. În prezenta cauză se constată că dreptul Președintelui României de a sesiza Curtea Constituțională putea fi exercitat în temeiul [art. 77 alin. \(2\) din Constituție](#), cu privire la forma inițială a legii (primul ciclu legislativ), timp de 20 de zile, începând cu 14 septembrie 2017, data trimiterii legii, în forma sa inițială, la promulgare. Cele trei sesizări înregistrate la Curtea Constituțională, soluționate prin [deciziile nr. 612 din 3 octombrie 2017](#), [nr. 47 din 1 februarie 2018](#) și [nr. 299 din 3 mai 2018](#), nu au fost formulate, însă, de acesta.

50. Urmare a trimiterii legii la promulgare, în data de 10 aprilie 2018, s-a deschis un nou drept al Președintelui de sesizare asupra neconstituționalității acesteia, limitat, însă, la termenul de 10 zile prevăzut de [art. 77 alin. \(3\) din Constituție](#). Nici de această dată, Președintele nu a acționat în sensul de a se adresa Curții în acest termen, ci după scurgerea sa, prezenta sesizare fiind înregistrată la Curtea Constituțională în data de 22 mai 2018.

51. Având în vedere că, în cauza de față, sesizarea a fost înregistrată pe rolul Curții Constituționale în data de 22 mai 2018, deci după împlinirea termenului de 10 zile, care a început să curgă din 10 aprilie 2018, dată la care legea a fost trimisă Președintelui spre promulgare, în temeiul [art. 77 alin. \(3\) din Constituție](#), Curtea constată că prezenta sesizare nu întrunește condițiile prevăzute de lege și Constituție pentru a putea fi analizată pe fond, astfel că sesizarea va fi respinsă ca inadmisibilă, în temeiul [art. 15 alin. \(2\) din Legea nr. 47/1992](#), coroborat cu [art. 77 alin. \(3\) din Constituție](#).

52. De altfel, Curtea a soluționat recent două cauze similare, utilizând același raționament, prin [Decizia nr. 357 din 30 mai 2018](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 476 din 8 iunie 2018, și prin [Decizia nr. 385 din 5 iunie 2018](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 488 din 13 iunie 2018, considerentele ce au stat la baza soluției de respingere a obiecțiilor, ca inadmisibile, în ambele situații, fiind valabile, mutatis mutandis, și în această cauză.

53. Cauza de inadmisibilitate mai sus evidențiată face inutilă analizarea pe fond a argumentelor formulate în motivarea prezentei obiecții de neconstituționalitate.

54. Pentru considerentele arătate, în temeiul [art. 146 lit. a\)](#) și al [art. 147 alin. \(4\) din Constituție](#), precum și al [art. 11 alin. \(1\) lit. A.a\)](#), al [art. 15 alin. \(1\)](#) și al [art. 18 alin. \(2\) din Legea nr. 47/1992](#), cu majoritate de voturi*,

* Cu opinia separată a doamnei judecător Livia-Doina Stanciu, în sensul celei formulate la [Decizia nr. 334 din 10 mai 2018](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 455 din 31 mai 2018.

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea [Legii nr. 3/2000](#) privind organizarea și desfășurarea referendumului.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 19 iunie 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. VALER DORNEANU

Magistrat-asistent,

Valentina Bărbățeanu
